

УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ФУТБОЛІСТІВ НА ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ ДО ВИЩИХ ДОСЯГНЕНЬ

Ігор ДЕДИШИН

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Вступ. Рівень спортивних результатів у сучасному футболі висуває високі вимоги до інтелектуальних можливостей спортсменів, що пов'язано з потребою прийняття правильних і результативних рішень у кожному окремо взятому матчі в умовах обмеженого простору й часу. Високий рівень тактичного мислення дозволяє спортсменам у футболі забезпечувати конкурентоспроможність своєї команди на найвищому міжнародному рівні. З огляду на це на перший план у процесі комплектування команд, що можуть конкурувати на міжнародній арені, виходить процес удосконалення рівня базового й оперативного тактичного мислення.

Мета – обґрунтувати необхідність удосконалення тактичного мислення у футболістів різного амплуа на етапі підготовки до вищих досягнень.

Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення.

Результати. У проаналізованих працях іноземних і вітчизняних науковців зазначено, що врахування рівня тактичного мислення спортсменів високої кваліфікації у процесі комплектування команд у футболі є визначальним чинником результативності виступів національної збірної команди у змаганнях найвищого рангу (А. В. Дулібський, Й. Г. Фалес, 2001; S. D'Ottavio, 2011; P. Hegen, 2012; В. В. Ніколаєнко, 2013). Аналіз науково-методичної літератури щодо тактичної підготовки спортсменів у футболі свідчить про відсутність єдиного підходу до трактування поняття «тактичне мислення». У наукових дослідженнях наведено інформацію, що ряд психомоторних якостей, таких як показники поля зору й швидкості складної рухової реакції, визначають рівень тактичного мисленням (R. Michels, 2001; H. Wein, 2004; P. Hegen, 2012; В. В. Ніколаєнко, 2015; О. А. Шинкарук, 2019). У наукових працях Р. А. Акрамова зазначено, що найбільш інформативним у процесі визначення рівня тактичного мислення є визначення здатності орієнтуватися в ігровій ситуації в різних амплуа. У науково-методичній літературі наявна інформація щодо специфічності й вибіркової тактичного мислення як психічного процесу в спортсменів залежно від спрямованості тактичного завдання (R. Michels, 2001; H. Wein, 2004, 2011). У деяких спортсменів показники тактичного мислення є кращими під час переходу від атаки до оборони, а інші миттєво орієнтуються під час переходу від оборони до атаки (R. Michels, 2001; H. Wein, 2004, 2011). Водночас наукове знання щодо розвитку тактичного мислення у процесі підготовки спортсменів у футболі на етапі підготовки до вищих досягнень має фрагментарний характер.

Обговорення і висновки. Врахування рівня тактичного мислення у процесі підготовки дозволить забезпечити ефективне комплектування команд, у яких індивідуальні особливості окремих спортсменів будуть відповідати складним вимогам командної взаємодії та забезпечать ефективну реалізацію завдань тактичного характеру в процесі змагальної діяльності. Наукового обґрунтування потребує виявлення надійних та інформативних показників рівня тактичного мислення, а також комплексна програма підвищення рівня тактичного мислення у футболістів різного амплуа на етапі підготовки до вищих досягнень.

Ключові слова: тактичне мислення, футбол, змагальна діяльність.

Список використаних джерел

1. Акрамов Р. А. Исследование методов отбора перспективных юных футболистов: автореф. дисс. на соискание научн. степ. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры» / Р. А. Акрамов. – М.: ВНИИФК, 1977. – 23 с.
2. Гарас М., Фалес Й., Чернобай І. Модельні техніко-тактичні характеристики змагальної діяльності команд чемпіонів світу з футболу 1930–2002 років // Молода спортивна наука України: Зб. наук. пр.з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2006. – Вип. 10, т. 2. – С. 101–108.
3. Дулібський А. В. Техніко-тактична підготовка юних футболістів: метод. посіб. / А. В. Дулібський, Й. Г. Фалес. – К.: [б. в.], 2001. – 61 с.
4. Дулібський А. Спортивний відбір у системі багаторічної спеціалізованої освіти футболістів [Електронний ресурс] / Андрій Дулібський // Спортивна наука України. – 2015. – № 4(68). – С. 28–35. – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/340/329>
5. Соломонко В. В. Футбол. Посібник для футболістів і тренерів аматорського футболу. В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – К.: Олімпійська література, 2005. – 193 с.
6. Ніколаєнко В. В. Система багаторічної підготовки футболістів до досягнення вищої спортивної майстерності: автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» / Валерій Вадимович Ніколаєнко; НУФВСУ. – К.: НУФВСУ, 2015. – 42 с.
7. D'Ottavio S. L'apprendimento della tecnica calcistica: come rendere funzionale l'insegnamento / S. D'Ottavio // Sport & Medicina, 2011. – № 2. – P. 49–57.
8. Michels R. Team Building The Road to Success / R. Michels: Cardinal Publishing Group, 2001. – 298 p.
9. Hegen P. Lernen an Unterschieden und nicht durch Wiederholung / P. Hegen, W. Schöllhorn // Fussballtraining. – 2012. – № 3. – S. 41–52.
10. Shynkaruk O Hereditary and acquired characteristics in the process of sporting selection (Спадкові та набуті ознаки в процесі спортивного відбору) // Спортивна наука та здоров'я людини № 1 (1) 2019 с. 64–73
11. Wein H. Futbol a la medida del nino / H. Wein: Gradagymnos, 2004. – Vol.1–290 p.
12. Wein H. Spielintelligenz im Fußball. Kindgemäß trainieren / Horst Wein. – Aachen: Meyer&Meyer, 2011. – 368 p.